

deum. exhortaturque eos ad gratias agendas domino. laudibus os implet. rogaturque ut ipse omnipotens deus pater. cui deseruiunt celestes potestates. sua gratia. illorum vocibus iubeat humanas associare confessiones. quam deprecationem. mox subsequitur laus ex angelicis & humanis cantibus confecta. Sanctus. sanctus. sanctus dominus deus sabaoth. pleni sunt celi et terra gloria tua. et cetera. De hinc iam consecratio corporis et sanguinis domini fit. & deprecatio ualida ad deum. inter que et dominica oratio decantatur. Postquam enim ad communicandum. & ad percipiendum corpus peruertum fuerit. pacis osculum sibi inuicem tradunt. cantantes Agnus dei qui tollit peccata mundi. miserere nobis. ut pacifici sacramentum percipientes. in filiorum dei numero (remissis delictis omnibus) mereantur copulari. Post communionem ergo. et post eiusdem nominis canticum. data benedictione a sacerdote ad plebem. diaconus predicat missae officium esse peractum. dans licentiam abeundi. Itum ergo ordinem ab apostolis. & ab apostolicis uiris traditum Romana tenet ecclesia. & per totum pene occidentem. omnes ecclesie eandem traditionem seruant. Sed quia de ordinibus sacris. et de .iiii. sacramentis. nec non et de officio missae sermonem explicauimus. huic libro terminum hic ponendum esse censemus. in sequentibus. de ceteris officiis atque obseruationibus (si dominus annuerit) plura relaturi. Additio.

DE MISSA.

Nastasius natione Romanus. ex parte Maximo
a ut legitur in gestis episcopalibus. hic constituit.
ut quiescuntque sancta recitarent euangelia. sacerdotes et reliquum vulgus non sederent. sed starent. Deinde orationem pro suis propriis delictis & plebis remissione. ut dignus sit accedere ad altare. et ad tactum oblatarium. ne fiat illi quod factum est Bethsaimitis qui temere arca

domini tangebant. Susceptis oblationibus reuertitur
sacerdos ad altare, et lauat manus suas, et extergit ab
actu communium manuū, atq; terreno pane, sacerdos
facit de oblata duas cruces iuxta calicem, ut doceat,
Christum depositū esse de cruce, pro duobus populis
crucifixum. Eleuatio sacerdotis & diaconi corporis &
sanguinis Christi, eleuationem eius ad crucē insinuat,
pro totius mundi salute. Pannus extēsus super altare,
corpus domini monstrat, extensum in cruce, et super
eo corpus et sanguis domini consecratur, quod nos
manducamus, aqua & uinum in calice monstrāt sacra
menta, quę de latere domini in cruce fluxerunt quibus
nos notati sumus. Immissio panis in uinū, uarie apud
quosdam habetur, et agitur. Itali quoq; primo mittunt
de sancto pane in calicem, & postea dicūt, pax domini,
aliqui uero reseruant immisionem, usq; dum pax cele
brata sit & fractio panis. Romani uero cum dicūt, pax
domini sit semper uobiscum, mittūt corpus domini in
calicem, oblatę particule. Ip̄m corpus nobis ante oculos
ostendit, quod pro nobis est crucifixū. Ideo uero t̄git
quattuor latera calicis, quia per illud, humanū genus
per quattuor climata mundi ad unitatem unius corp̄is
coniungit, & ad pacem ecclesię catholice et apostolice
producit, talibus nanq; uerbis mittit in calicem corpus
domini. Fiat commixtio corporis et sanguinis domini
accipientibus nobis, ad salutem mentis & corporis in
uitam eternam, tunc populus facit pacem, ut ostendat
quod nos membra eius sumus, qui p nobis crucifixus
est et resurrexit, facta pace sacerdos rumpat oblatam,
ex latere dextro una particula relicta super altari, &
reliquas oblationes ponat in patenam, tenente eā dia
cono. Per particulam oblatę immisse in calicē ostendit
Christi corpus, qd̄ iā resurrexit a mortuis. Per comestā
a sacerdote & populo, quod post resurrectionē adhuc
f iij

pax hostie firm

eū discipulis ambulās in terra. & seipsum uiuū prebēs.
p̄ relicta in altari. insinuat eū iacere in sepulchro. & a
discipulis in passione derelictū. Querit in quo loco
inchoatur officium missę. et si forte ad totum officium
nō occurrerit. ubi p̄sentare debeat in inīcio missę. Nos
bis uidetur missam uocari ab eo loco. ubi incipit sacer
dos sacrificiū deo offerre. usq; ad ultimā benedictionē
qua clamante Leuita. dicit. Ite missa est.

Explicit liber primus.

LIBER SECVNDVS.
DE OFFICIIS ET ORATIONIBVS CANO
NICARVM HORARVM. Ca. I.

Officium ergo missę quod in superiori libro con
textuimus. maxima ex parte ad solum pertinet
sacerdotem. cui sacrificanda data licentia est. et
veneranda mysteria consecrare. Sed quia illud p̄ sua
reuerētia & dignitate primo loco positū est. de ceteris
officijs diurnalium siue nocturnalium horarum. quibus
certis spaciōrum terminis. preces et orationes genera
liter sine differētia uniuersę dño offerre decet ecclesię.
consequent̄ exponamus. Oratio enim petitio dicitur.
nam orare est petere. sicut exorare impetrare. Constat
autem oratio loco et tempore. Loco. quoniā ubiq; et
in publico siue in plateis. more phariseorum orare a
Christo prohibentur. sed ubi oportunitas dederit. aut
necessitas importauerit. Neq; enim huic illud apostoli
contrarium est. quod dicit ad Timotheum scribens.
Volo inquit uiros orare in omni loco. leuantes puras
manus sine ira & discepatione. et reliqua. Et neq; illud
psalmistę quod dicit. In omni loco dominationis eius.
benedic anima mea dñm. sed hec ad interna respectāt.